

Stenungsunds
kommun

Riktlinjer för konkurrensutsättning och alternativa driftsformer i Stenungsunds kommun

Typ av dokument Riktlinjer	Beslutat av Kommunfullmäktige	Beslutsdatum 2007-08-20, § 127	Diarienummer 0211/07
Dokumentägare Näringslivsansvarig	Giltighetstid Tills vidare		Reviderad

Inledning

Nedan följer riktlinjer för konkurrensutsättning och alternativa driftformer i Stenungsunds kommun. Dessa ska vara ett stöd för berörda parter i de sammanhang beslut fattas om att konkurrensutsätta kommunal verksamhet

Syfte

Syftet med konkurrensutsättning är att utveckla den egna verksamheten, tillföra nytänkande, förbättra kvaliteten, stimulera entreprenörskap och på längre sikt skapa valmöjligheter för brukarna.

Konkurrensutsättning kan omfatta alla delar av den kommunala verksamheten, med undantag för myndighetsutövning eller sådan verksamhet som enligt lag skall drivas av kommunen.

Urval

Kommunstyrelsen ger förslag, efter samråd med kommunens olika verksamheter, på arbetsområden som kan konkurrensutsättas eller drivas i alternativ form och Kommunfullmäktige tar sedan ställning till förslagen.

Ansvar

Det kommunala huvudmannaskapet och det juridiska ansvaret kvarstår även då en entreprenör ges i uppdrag att ombesörja driften av en kommunal verksamhet och det är fortfarande en fråga om kommunalverksamhet i förhållande till kommuninvånarna. Kommunen ansvar som huvudman för verksamhetens innehåll, kontroll, uppföljning och att entreprenören fullföljer sina åtaganden enligt kontraktsvillkoren.

Nulägesanalys

Innan beslut tas om konkurrensprövning skall en nulägesanalys genomföras. Administrativ chef/Näringsansvarig är ansvarig för detta. Till sin hjälp finns ekonomer, personalkonsulter och övriga utredningsresurser i kommunen. Analysen är viktig inför det politiska ställningstagandet. Vilka grundfakta finns, jämförelser, besparingspotential? Nulägesanalysen skall genomlys verksamheten och vara så fullständig som möjlig. En bra nulägesanalys är en grundsten för att i framtiden kunna utvärdera den upphandlade verksamheten.

I nulägesanalysen ingår även en marknadsanalys. En marknadsanalys genomförs därför att utbudet av vissa tjänster kan vara begränsad. För att en upphandling ska vara meningsfull måste det finnas en marknad av kunniga och kvalificerade leverantörer. En marknadsanalys är därför ett viktig att ha med i beslutsunderlaget.

Interna anbud

Huruvida den egna verksamheten ska få lämna anbud eller ej bestäms från fall till fall.

Upphandling och förfrågningsunderlag

Reglerna för upphandling styrs av LOU. All upphandling sker via STO- upphandling.

En upphandling kan förenklat indelas i följande faser:

- Beslut om att konkurrensutsätta egenregin – att upphandling ska ske.
- Förfrågningsunderlag med kravspecifikationer tas fram.
- Anbud inkommer och utvärderas.
- Visst anbud antas.
- Avtal tecknas med entreprenör.

Förfrågningsunderlaget är det strategiskt viktiga dokument som är själva grunden för upphandlingen. I underlaget skall kommunen ange de kvantitativa och kvalitativa krav som ställs på utföraren. Det är utifrån detta dokument som intresserade externa aktörer kan lämna anbud. Ett välstrukturerat, enkelt och överblickbart förfrågningsunderlag ger fler anbud.

Tydliggör även lokala mål, policydokument och övriga riktlinjer som anbudsgivaren måste följa. Det är även viktigt att med personalens villkor i förfrågningsunderlaget. Ex utbildningskrav som kommunen kan ha.

I underlaget och avtalet ska kommunen enligt kommunallagen tillförsäkra sig följande krav:

- möjlighet att kontrollera och följa upp verksamheten
- information som gör det möjligt för allmänheten att få insyn i hur angelägenheterna sköts
- se till att verksamheterna bedrivs enligt de mål, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten,
- att den interna kontrollen fungerar, samt
- att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Utvärdering och uppföljning

Det ska finnas en tydlig beskriven och förutsägbar metod för uppföljning och utvärdering under kontraktstiden.

Små- och medelstora företag

Hänsyn bör tas till mindre företags möjligheter att lämna anbud. Det kan ske genom att tillåta anbud på delar av en tjänst.

Arbetsrättsligt perspektiv vid konkurrensutsättning.

Primär förhandlingskyldighet MBL:

- Innan beslut om att ta in anbud på en viss verksamhet, att konkurrensutsätta egenregiverksamhet (11§ att förhandla, i så god tid att de har en reell möjlighet att påverka beslutsunderlaget, med de fackliga organisationerna vars medlemmar påverkas av förändrad verksamhet).
- Facket har möjlighet att föra en lokal förhandling till central nivå (14§).
- Innan beslut om att anlita entreprenör (38§).
- Skadeståndsskyldighet om arbetsgivaren inte tillämpar reglerna, dock har arbetsgivaren rätt att besluta.

Fackligt veto

När en förhandling enligt 38§ har ägt rum, kan facket under vissa förutsättningar lägga in veto mot att arbetsgivaren anlitar en viss entreprenör enligt 39§. Om den fackliga organisationen felaktigt använt sin vetorätt kan det bli skadestånd.

6 b § LAS verksamhetsövergång.

Begreppet verksamhetsövergång:

För att kunna avgöra om reglerna vid verksamhetsövergång gäller måste man ta ställning om det är en fråga om verksamhetsbedömning i lagens mening. EG-domstolen har följande kriterier som skall tas med i en bedömning:

- Arten av verksamhet.
- Om företagets materiella tillgångar som byggnader och lösöre har övertagits eller inte.
- Värdet av överlåtna immateriella tillgångar vid överlåtelsepunkten.
- Om majoriteten av de anställda har övertagits eller inte.
- Om kunderna har övertagits eller inte.
- Graden av likhet mellan verksamheten före och efter överlåtelsen.
- Eventuell tidsperiod som verksamheten legat nere.

Det skall göras en samlad bedömning kring övergången. Det ska vara en stabilt organiserad ekonomisk enhet som går över till en ny arbetsgivare. Även om inte hela verksamheten överläts utan endast en del av den, kan direktivet vara tillämpligt och då omfattas endast de arbetstagare som genom sina anställningsförhållanden var knutna till den del av verksamheten som överlåtits.

Anställningsavtalen övergår automatiskt.

Är det en verksamhetsövergång övergår anställningsavtalen automatiskt till förvärvaren. En arbetstagare kan motsätta sig att anställningsförhållandet går över till den nya arbetsgivaren och inom skälig tid uppge att han vill utnyttja sin rätt att stanna kvar. Om en arbetstagare väljer att stanna kvar kan det bli en arbetsbristsituation hos arbetsgivaren.

Vad bör det stå i ett förfrågningsunderlag?

Anbudsgivarna bör göras uppmärksamma på reglerna om verksamhetsövergångar. Ex: ”Utföraren skall tillämpa 6b§ LAS. Där övergår de anställningar som berörs av entreprenaden automatiskt på entreprenören och skyldigheten att tillämpa kollektivavtalet som gällde hos överlåtaren i minst ett år om inte avtalet löper ut innan dess. Anställningsavtalet och anställningsförhållandet skall dock inte övergå om arbetstagaren motsätter sig detta.”

Förbud mot uppsägning.

Verksamhetsövergång i sig är inte saklig grund för uppsägning varken för överlåtaren eller övertagaren. Hindrar inte uppsägningar pga ekonomiska, tekniska eller organisatoriska skäl.

Övergångsförhandling.

Förhandlingar mellan den fackliga organisationen och den tillträdande entreprenören om den praktiska hanteringen av de arbetstagare vars anställningar skall övergå från kommunen till entreprenören. Bra om kommunen deltar. Förhandlingarna kan påverka entreprenörens möjligheter och ekonomiska kalkyler att framgångsrikt utföra sitt åtagande mot kommunen. Viktigt att eventuella ekonomiska förpliktelser finns reglerade i avtalet.

Förhandlingar

- Inför beslut att konkurrensutsätta egenregin (11§MBL).
- Angående förfrågningsunderlaget (11§MBL).
- Inför antagande av anbud (38§MBL).
- Om organisatoriska konsekvenser i kommunen (11§MBL).
- Därutöver ska information lämnas fortlöpande under processen (19§MBL).

Angående arbetsgivarens skyldighet att lämna ut hela eller delar av anbudshandlingar till facklig representant, tystnadsplikt mm.

Sekretess

Enligt 6 kap 1§ sekretesslagen gäller sekretess det som kan karaktäriseras som affärshemlighet. Enligt 6 kap 2§ råder total sekretess under upphandlingsprocessen tills anbuden är offentliga. Viss information är man skyldig att lämna till fackliga företrädare som då omfattas av sekretessen. Editionsplikten enligt 18§ om arbetsgivaren åberopar en viss skriftlig handling ska den andre parten ta del av den.

Schema

- Utskotten lämnar förslag på verksamheter eller delar av verksamhet som kan konkurrensutsättas.
- Kommunstyrelsen beslutar om att en nulägesanalys skall göras och utreder därmed möjligheten till konkurrensutsättning.
- MBL 19 § informera fackliga parter i samverkan centralt om att en nulägesanalys skall genomföras för att utreda möjligheten till konkurrensutsättning. Ansvarig: Personalchef
- Administrativ chef/ Näringslivsansvarig får uppdraget att genomföra en nulägesanalys. Till sin hjälp finns ekonomienheten, personalenheten, berörd verksamhetschef, STO-upphandling och ev. konsult hjälp m.m. Ansvarig: Administrativ chef/ Näringslivsansvarig
- Nulägesanalys genomförs, samråd med de fackliga organisationerna. Fokus på verksamhet, marknad och personal. Ansvarig: Administrativ chef/ Näringslivsansvarig
- MBL 11 § förhandla inför beslutet om konkurrensutsättning. Möjlighet till central förhandling enligt MBL 14 §. Ansvarig: Personalchef
- Efter genomförd nulägesanalys beslutar Kommunfullmäktige om konkurrensutsättning ska ske.
- Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra konkurrensutsättningen
- Administrativ chef/ Näringslivsansvarig för uppdraget att genomföra konkurrensutsättningen.
- Berörda anställda informeras och ges stöd i förändringsprocessen av företagshälsovård m.m. Ansvariga: Administrativ chef/ Näringslivsansvarig, Personalchef
- Förfrågningsunderlag med kravspecifikation tas fram. Ev sker det med hjälp av juridisk expert. MBL 11 § (möjlighet till central förhandling enligt MBL 14 §). Ansvarig: Administrativ chef/ Näringslivsansvarig
- Anbud inkommer och utvärderas. Ansvarig: Administrativ chef/ Näringslivsansvarig
- Förhandling enligt MBL § 38. Facklig vetorätt i vissa fall. Ansvarig: Personalchef
- Avtal tecknas med entreprenör. Ansvarig: Administrativ chef/ Näringslivsansvarig
- Berörda anställda informeras. Ansvariga: Administrativ chef/ Näringslivsansvarig, Personalchef

- MBL 11§ förhandling om de anställda. Möjlighet till central förhandling enligt MBL 14 §. Ansvarig: Personalchef
- Övergångsförhandling mellan facklig organisation och entreprenör. Ansvarig: Entreprenören
- Kommunstyrelsen informerar Kommunfullmäktige om genomförd konkurrensutsättning. Ansvarig: Administrativ chef/ Näringslivsansvarig
- Utvärdering. Det ska ske en årlig utvärdering utifrån kriterierna vid upphandlingen. Ansvarig: Administrativ chef/ Näringslivsansvarig